GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior. România și străinătate: Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 179. *Lunĭ, Marțĭ 13 (25) Augustŭ.* **1885.**

Brașovŭ, 12 (24) Augustŭ 1885.

Sâmbăta viitóre se va întruni în orașulŭ Gherla adunarea generală a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.

Intrunirea se face pentru acelașŭ scopŭ și în acelașŭ timpŭ, cum s'a obicinuitŭ a se ține de 24 de anĭ, de când esistă adecă Asociațiunea. Pacinicŭ e scopulŭ, ce 'lŭ urmăresce ea în favorulŭ desvoltării literaturei nóstre și a culturei poporului nostru, și pacinice îi suntŭ și mijlócele, de carĭ s'a folositŭ și se folosesce pentru ajungerea lui.

Décă ar fi sĕ supunemŭ unei critice lucrarea de 24 anĭ a Asociațiunei nóstre, de sigurŭ altŭ cusurŭ nu amŭ puté sĕ-i găsimŭ, decâtŭ că a fostŭ póte mai puținŭ intensivă, decâtŭ amŭ fi fostŭ îndreptățițĭ a aștepta, și că la munca pentru înaintarea culturei nóstre n'au luatŭ parte toțĭ cărturarii noștri cu acelașŭ devotamentŭ și entusiasmŭ, ce s'a observatŭ în unele părțĭ.

După o activitate pacinică și atâtŭ de îndelungată a Asociațiunei s'au aflatŭ însĕ criticĭ mai iscusițĭ decâtŭ noi, carĭ credêndu-se dispensațĭ de orĭ-ce îngrijire pentru înaintarea némului românŭ în cultura sa națională, i-au aflatŭ reuniunei nóstre altŭ cusurŭ, care nimicŭ nu are a face cu scopurile ei.

Intêmplarea a voitŭ ca și adunarea „Kultur-egylet-"ului din Clușiu sĕ se țină în aceleașĭ ḍile, în carĭ se va întruni și Asociațiunea nóstră, și fiind-că acestŭ „Kultur-egylet," după propria mărturisire a membrilorŭ lui, urmăresce sub masca culturei scopurĭ politice, cei din Clușiu nu se sfiescŭ a declara, că acei Românĭ, carĭ vorŭ merge la Asociațiune în Gherla și nu vorŭ urma invitărei lui Moldován Gyergély de-a merge la Clușiu, se mărturisescŭ prin acésta de antimaghiarĭ, ér adunărei Asociațiunei îi vorŭ da unŭ caracterŭ politicŭ contra maghiarismului. Astfelŭ ne spune unŭ corespondentŭ alŭ lui „Egyetértés," că la Gherla se vorŭ aduna contrarii Maghiarilorŭ, ér la Clușiu contrarii Românilorŭ.

Avemŭ și aicĭ de a face cu una din apucăturile viclene ale adversarilorŭ culturei nóstre și ale celorŭ ce mănâncă simbria lorŭ. Asociațiunea de multŭ le este unŭ ghimpe'n ochiŭ, acum se folosescŭ de ocasiune și-i atribuescŭ întrunirei membrilorŭ ei scopurĭ politice, carĭ se înțelege, se razimă numai pe închipuirea lorŭ că cei carĭ, în locŭ de a alerga la isvorulŭ culturei maghiare, se îndeletnicescŭ cu trebuințele culturei române suntŭ contrarĭ ai Maghiarilorŭ. Acésta e logica șoviniștilorŭ și renegațilorŭ și decĭ arŭ voi sĕ se presinte la adunarea din Gherla numai „moderatulŭ" președinte.... alŭ Asociațiunei.

Din norocire însĕ, Asociațiunea numĕră în sinulŭ sĕu nisce membri, cari sciu sĕ prețuiască în destulŭ necesitatea, de-a o feri de ori ce înrîurire politică, care ar puté sĕ'i turbure activitatea liniștită literară și sĕ'i compromită astfelŭ interesele de esistență. In privința acésta „moderatulŭ" președinte va întêmpina sprijinulŭ celŭ mai energicŭ din partea tuturorŭ membrilorŭ Asociațiunei și nu esistă între aceștia nicĭ unŭ „extremŭ", care sĕ aibă cutezarea a periclită viéța ei prin purtare nesocotită și necorĕspunḍĕtóre statutelorŭ ei. De altfelŭ, cei din comitetulŭ „Kultur-egylet"-ului maghiarŭ sciau bine când îșĭ va ține Asociațiunea nóstră adunarea sa generală. De ce și-au fixat'o pe a lorŭ într'o vreme cu a nóstră, sĕ nu pótă merge Românii la ea?.:

La Clușiu negreșitŭ că se va face destulă politică, cine 'i și póte împiedeca pe Ungurĭ, căcĭ doră a lorŭ e lumea; la Gherla însă se va face ce s'a făcutŭ la tóte adunările Asociațiunei de 24 de anĭ; se vorŭ chibzui mijlócele, de carĭ dispunemŭ și de carĭ amŭ puté sĕ dispunemŭ pentru ca sĕ se cultive mai cu succesŭ limba și literatura română și poporului sĕ i se dea unŭ avêntŭ mai puternicŭ spre cultură.

N'avemŭ lipsă de politică în întrunirile nóstre literare și încercarea adversarilorŭ noștri de-a atribui Asociațiunei nóstre scopurĭ politice o respingemŭ cu indignare.

Dar pentru ca problema nóstră culturală sĕ aibă sorțĭ de isbândă, este de lipsă ca toțĭ din tóte părțile sĕ alergămŭ la loculŭ întrunirei Asociațiunei și sĕ contribuimŭ cu toții la promovarea lucrărilorŭ ei pentru înaintarea poporului românŭ, căcĭ unde suntŭ mulțĭ puterea cresce.

SCRISÓREA LUI BAUSSNERN.

„Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt" încheiă rĕspunsulŭ sĕu la scrisórea lui Baussnern astfelŭ:

Baussnern accentuéză cele trei scopurĭ ale reuniunei dela Clușiu: apĕrarea maghiarismului contra românisărei, lățirea sentimentelorŭ și cugetărilorŭ patriotice între Sașĭ și Românĭ, lățirea cunóscerei limbei maghiare. Critica acestorŭ tendințe a făcut'o cunoscutulŭ rĕspunsŭ alŭ congregațiunei comitatense din Sibiu. Nimicŭ jignitorŭ apoi nu găsesce Baussnern în tendința reuniunei, de-a forma grădinĭ de copii, unde copii românĭ și sașĭ sĕ învețe ungaresce. Pentru cei *bogațĭ* nu, căcĭ acasă vorŭ îngriji ei bine de limba maternă; este însĕ pentru cei *sĕracĭ*, carĭ tótă ḍiua ocupațĭ cu meseriile lorŭ, nu vorŭ putea sĕ instruéscă cum se cuvine pe copii lorŭ limba maternă. Dovadă suntŭ multe case sĕrace din Pesta unde părinții germanĭ nu se mai potŭ înțelege cu copii lorŭ ce cercetéză școlĭ maghiare. — Dar de-ar și voi sĕ maghiariseze reuniunea, se întrébă Baussnern, cum ar puté face acésta? Funcțiune dătătóre de legĭ nu are și puterea esecutivă nu póte observa față de ea, decâtŭ o »binevoitóre neutralitate«, așa că tendința, de ar esista, nimicŭ periculosŭ nu ar involva pentru Românĭ și Sașĭ. Așa ar trebui *sĕ fiă*, dar nu *este* așa. Nu e numai o »binevoitóre neutralitate« când ministrulŭ, aprobându'i statutele, nu le aprobă pe ale „Opincei române«, când îi oferă libertatea de portŭ, când membrii tribunalelorŭ, judecătoriilorŭ de cercŭ și ai tutulorŭ posturilorŭ se facŭ membrii ei, când miniștrii desaprobă resoluțiunile de respingere ale comitatelorŭ. — Câtŭ de puținŭ prețuesce Baussnern autonomia municipală și libertatea de pressă, se vede din faptulŭ, că socotesce de *îndreptățită* ridicarea juriului de pressă din Sibiu și anularea hotărîrilorŭ congregațiunilorŭ comitatense ale Sibiului și Bistrița-Năsăudului cu privire la apelulŭ »Kultur-egylet«-ului. Sĕ ḍicemŭ, că nedreptŭ a fostŭ verdictulŭ în procesulŭ »Tribunei«. Urméză de aicĭ că era dreptŭ sĕ se nimicéscă juriulŭ din Sibiu, când nu s'a procedatŭ tot astfelŭ și cu alte jurii, carĭ au verdicte nedrepte? Juriulŭ din Budapesta declară nevinovatŭ pe Iuliu Verhovay, care vĕrsa unŭ potopŭ de calomnii în contra Regelui Ungariei într'unŭ articulŭ despre unŭ toastŭ alŭ acestuia ținutŭ la Cașovia pentru Țarulŭ. Câtŭ nu se mĕsură cu mĕsură *egală*, nime nu va găsi că dréptă a fostŭ sistarea juriului din Sibiu.

Ce privesce anularea concluselorŭ congregațiunilorŭ din Sibiu și Bistrița-Năsĕudŭ, sciutŭ e articolulŭ XLII: 1870 (legea municipală) puct *c)* din § 1: »Afară de acésta municipiile se potŭ ocupa cu alte afacerĭ *generale*, ba chiar de-ale țĕrei, le potŭ esamina potŭ sĕ'șĭ *esprime conclusele lorŭ in privința lorŭ. sĕ și le împărtășiască între sine și guvernului* și se le aștérnă în formă de petițiune directŭ camerei deputațilorŭ.« Ministrulŭ internelorŭ a anulatŭ decisiunea congregațiunei sibiene și a opritŭ trimiterea ei la celelalte municipii, a vătămatŭ dér dreptulŭ, ce citatulŭ § ilŭ dă municipiilorŭ. Acesta e celŭ dintêiu casŭ în Ungaria, că ministrulŭ anuléză o părere a unui municipiu dată în formă de resoluțiune, cu tóte că comitatele unguresci și au împărtășit resoluțiunile lor nu numai în cestiunĭ relativ mai neînsemnate, ca a reuniunei din Clușiu, ci în cestiunĭ importante cum a fostŭ: ocuparea Bosniei, fără ca guvernulŭ sĕ le împedece. Ḍice Baussnern, că ministrulŭ a anulatŭ conclusele în puterea dreptului sĕu de supraveghere." Legea municipală ḍice în § 3: »Decisiunĭ, cari privescŭ: a) fixarea bugetului, b) vinderea séŭ cumpărarea averei immobile, c) facerea de împrumuturĭ, d) închiderea séu desfacere contractelorŭ apĕsătóre și clădirilor publice întru câtŭ acésta nu se întemeéză pe bugetulŭ aprobatŭ — e) sistemisarea de posturĭ noué de amploiațĭ, carĭ *după lege* cerŭ aprobarea mai înaltă, se potŭ esecuta numai după aprobarea obținută ministerială. Legea municipală numĕră mai ântêiu taxativŭ hotărîrile, carĭ trebuescŭ supuse controlei ministrului și indică apoi alte decisiunĭ de lege, carĭ pretindŭ aprobarea ministerială pentru hotărîrile municipiilorŭ. Totdéuna trebue sĕ fie însĕ *lege*, care sĕ statornicéscă dreptulŭ de supraveghiare și aprobare alŭ ministrului. Dar hotărîrea congregațiunei comitatense cuprinde o astfelŭ de materiă, pentru care vre-o altă lege sĕ statornicéscă dreptulŭ de supraveghiare alŭ ministrului? Materia hotărîrei este o părere, o convingere. Nu va găsi nime nicĭ o lege a Ungariei, care sĕ supună dreptului de supraveghiere o *părere* orĭ *convingere* a unui municipiu în formă de conclusŭ. Și e și lămuritŭ lucru, de ce o ostfelŭ de lege nu esistă și *nu póte esista*. Căcĭ se póte *ridica orĭ anula* în genere o părere. Fie dréptă orĭ nedréptă, ea este o posesiune *nealienabilă* a celui ce o are și o esprimă. Ea póte fi combătută și urmărită, dar nicĭ odată anulată, nicĭ de puterea statului.

SCIRILE ḌILEI.

Din incidentulŭ venirei óspeților polonĭ la esposiția din Pesta, ministrulŭ de interne a datŭ căpitanului orășenescŭ supremŭ instrucțiunĭ, ca cu ocasiunea visitei Polonilorŭ sĕ ia cele mai întinse disposițiunĭ, ca nu cumva acéstă visită amicală sĕ degenereze, tocmai în acestŭ momentŭ delicatŭ, într'o demonstrațiune antiruséscă. Căpitanulŭ orășenescŭ supremŭ s'a adresatŭ în acéstă afacere către președintele reuniunei polone din Pesta, care a și declaratŭ că vrea sĕ eviteze orĭ-ce demonstrațiune. In acelașĭ sensŭ căpitanulŭ orășenescŭ supremŭ s'a adresatŭ și către conducĕtorii escursiunei, primarii din Lemberg și Cracovia.

—0—

Ni se scrie din Biserica-Albă: „In 18 Augustŭ n., cu ocasiunea aniversării nascerei Maiestății Sale, s'a oficiatŭ și în biserica catolică de aicĭ unŭ *Te-Deum*. Mulțimea poporațiunei catolice de aicĭ este germană. Cu tóte acestea Episcopulŭ catolicŭ din Timișóră a interḍisŭ cântarea imnului »Gott erhalte« (Dómne ține etc.), ordonândŭ totodată, că dacă totușĭ s'ar întêmpla sĕ se cânte, atuncĭ cuvêntulŭ »Kaiser« (împĕratŭ) sĕ se lase afară și sĕ se înlocuiască cu »König" (rege.) Nemții auḍindŭ de acésta și-au eșitŭ din flegmă și-au propusŭ sĕ demonstreze contra ordinațiunei episcopului „patriotŭ.« Demonstrațiunea a constatŭ în aceea, că Nemții au cântatŭ imnulŭ și cuvêntulŭ »Kaiser« l'au intonatŭ așa de puternicŭ, încâtŭ »patrioții« au rĕmasŭ înlemnițĭ «

—0—

Totŭ de acolo ni se scrie, că în aceeașĭ ḍi făcêndu-se rugăciunĭ la o mănăstire din Baziașŭ, preotulŭ sêrbescŭ de acolo a predicatŭ *unguresce* poporațiunei sêrbo-germane-române adunată acolo. Lucru naturalŭ, că ómenii n'au înțelesŭ nimicŭ din limba lui Arpad, ci și-au făcutŭ cruce și au începutŭ a se depărta de acelŭ

locŭ unde li se propagă limba maghiară. Nicĭ nu mai vede Baziaşulŭ ómenĭ la rugăciunĭ. — Va sĕ ḑică localurile sfinte devinŭ centre de maghiarisare! Atâta corupţiune!

—0—

Totŭ în aceeaşĭ ḑi egumenulŭ sêrbescŭ din mănăstirea dela Ilatiţa, aprópe de Biserica-Albă, când a fostŭ la finea serviciului divinŭ, a datŭ mirulŭ unei dame, ca sĕ ungă pe credincioşĭ pe frunte. Gurile cele rele vorbescŭ, că acéstă damă ar fi... favorita numitului călugărŭ.

—0—

Capelanulŭ sêrbescŭ din Biserica-Albă, fiindcă a cutezatŭ a primì candidatura contra lui Angyelicĭ, adecă contra partidei Angyeliciane, a fostŭ transferatŭ îndată la o cumună de prin prejurulŭ Bisericei-Albe, numită Zagoiţa, şi în loculŭ lui este numitŭ preotulŭ dela Baziaşŭ, care a predicatŭ unguresce. Se putea altfelŭ, când acesta are astfelŭ de merite »patriotice«?

—0—

In faţa pretenţiunilorŭ Cehilorŭ privitóre la încoronarea regelui, »Egyetertes,« care până aci sprijinea aspiraţiunile cehe, publică unŭ articulŭ fulminantŭ în contra »politicei echivoce a Cehilorŭ.« Fóia ungurésca imputá acestora, că esecută unŭ jocŭ falsŭ, »căutândŭ de o parte alianţa Ungurilorŭ, de altă parte svêrcolindŭ acelŭ focŭ, prin care trebue sĕ se incendieze coperişulŭ casei nóstre!“ Şi anume Ungurii se temŭ, că politica Cehilorŭ nu va rĕmâné fără efectŭ în cerculŭ naţionalităţilorŭ din Ungara. — E forte caracteristică mărturisirea fóiei unguresci, dar de ce se teme nu scapă.

—0—

In conferinţa sa din anulŭ trecutŭ, statulŭ catolicŭ din Ardélŭ făcuse o representaţiune cătră ministrulŭ de instrucţiune, în care spunea, că şcólele medii catolice ale Ardélului suntŭ autonome, decĭ guvernulŭ resp. inspectorulŭ şcolarŭ, nicĭ o influenţă nu póte avea în afacerile lorŭ. Ministrulŭ respinse argumentarea memorandului. Elŭ nu numĕră şcólele acestea între autonome, confesionale; nu négă, că statulŭ catolicŭ nu îşĭ are şi elŭ partea sa la administrarea lorŭ, dar îşĭ reservă şi sie-şĭ o parte — decĭ o dublă dependinţă. Apĕrândŭ dreptulŭ Maiestăţii Sale c. a. r. şi pe temeiulŭ acestuia influenţa guvernului, ministrulŭ ḑice, că nicĭdecum nu va căuta sĕ jignéscă influenţa clerului catolicŭ.

—0—

Ni se scrie din Şomcuta-mare: „In 12 Iuliu a. c. s'a ţinutŭ unŭ balŭ împreunatŭ cu concertŭ în favorulŭ bisericei gr. cat. din Şomcuta mare, cu care ocasiune după substragerea speselorŭ a rĕmasŭ unŭ venitŭ curatŭ de 68 fl. 50 cr. v. a. Acéstă sumă d-lŭ preşedinte alŭ comitetului balului a predat'o d-lui Paulŭ Dragoşiu, curatorŭ primarŭ. Curatorimea bisericei gr. cat. din Şomcuta-mare esprimă cea mai ferbinte mulţumită publică onoratului comitetŭ aranjatorŭ“.

—0—

Corulŭ vocalŭ din Lipova cu succursulŭ orchestrei pompierilorŭ aranjază Dumineca la 18/30 Augustŭ a. c. unŭ Concertŭ şi petrecere cu jocŭ, în ospĕtăria la »Archiducele Iosifŭ.« Inceputulŭ precisŭ la 8 óre séra. Preţulŭ de intrare 60 cr. de persónă. Venitulŭ este pentru fondulŭ Corului vocalŭ. Musica: banda cetăţenéscă din Aradŭ. Programulŭ concertului este următorulŭ: 1. Stelele, corŭ mixtŭ. 2. Doina, corŭ bărbătescŭ. 3. Ouverture, de Suppé, orchestru. 4 Leneşulŭ, fabulă de Haralambŭ Grandea, predată de D-şóra E. Bogoiu. 5. Cântecŭ vênătorescŭ, corŭ bărbătescŭ, cu acompaniare de trompete. 6. Romanţe, de Georgescu, orchestru. 7. Imnulŭ unirii, corŭ mixtŭ. 8. Unŭ sfatŭ, poesiă de G. Marchişiu, predată de d-lŭ At. Pasca. 9. Introducere din opera Norma de Bellini, orchestru. 10. Serenada, corŭ bărbătescŭ.

—0—

Mai mulţĭ din scriitorii şi ḑiariştii francesĭ, carĭ suntŭ sĕrbătoriţĭ de vre-o câte-va ḑile la Budapesta, au intenţiunea — spune »Românulŭ« — de a trece dela Pesta la Constantinopole oprindu-se câtva la Bucurescĭ. Printre ei, ni se citéză şi poetulŭ François Coppée.

—0—

„L'Indépendance Roumaine» aflá, că d. Dimitrie Sturza, ministrulŭ instrucţiunii, a fostŭ însărcinatŭ sĕ facă unŭ rĕspunsŭ la nota guvernului englesŭ asupra Evreilorŭ.

—0—

In Tavarna, comitatulŭ Zemplinŭ, a fostŭ la 17 Augustŭ n. pe la 7 óre séra unŭ violentŭ cutremurŭ, care a duratŭ mai multe secunde, pricinuindŭ marĭ stricăciunĭ. Parte din castelulŭ contelui Hadik-Barkoczy s'a dărîmatŭ, pe când clopotele castelului începură a suna. In satulŭ vecinŭ au fostŭ rĕu vătămate biserica şi casa preotului.

—0—

Dela şefulŭ oficiului *postalŭ* din *Zĕrnescĭ* primimŭ următórea declarare:

Zĕrnescĭ 21 Aug. 1885.

„Multŭ onor. d-le Redactorŭ! Permiteţi-mĭ a vĕ ruga, ca cu privire la plângerea apărută în Nr. 176 alŭ stimatei d-v. foi despre neorênduiala ce ar esistá la distribuirea ḑiarelorŭ şi scrisorilorŭ sosite la poşta de aicĭ, sĕ binevoiţĭ a însera şi declaraţiunea mea modestă şi conformă adevĕrului.

Numai de câteva sĕptĕmânĭ s'au începutŭ a se distribuì pe la casele adresaţilorŭ scrisorile şi ḑiarele ce sosescŭ la posta de aicĭ, afară de acele ḑiare pe carĭ le iau în primire dela postă adresaţii în persónă séu prin curierii lorŭ, şi precum în generalŭ »orĭce începutŭ este greu«, de aicea derivă şi aceea, că servitórea căreia i s'a încredinţatŭ înmânarea scrisorilorŭ nu cunósce pe fiecine; cu tóte astea însĕ fiăcăruia i se face înmânarea acasă punctualŭ şi cumcă acésta se întêmplă în deplină consonanţă cu regulele postale, o dovedesce împregiurarea, că despre contrariulŭ n'am primitŭ pân'acum dela nimenea o plângere.

Decă respectivulŭ domnŭ, care s'a plânsŭ, va observá cea mai mică procedere neregulată şi va binevoì a mi-o face cunoscută, nu voiu întârḑia a luá mĕsurile necesare. Primiţĭ, s. c. l.

Gidofalvy Adolf.
magistru postalŭ reg. ung.

Cap.-Manaştiur, 20 Augustŭ 1885.

Dumineca trecută am fostŭ de faţă la o adunare a membrilorŭ comunalĭ, convocată spre desbaterea preliminărilorŭ pe anulŭ următorŭ. Adunarea acésta promitea încă din începutŭ a fi interesantă prin o posiţiune ce se aflá în preliminariulŭ bugetarŭ referitóre la scóla de statŭ din locŭ. S'a rădicatŭ anume aicĭ, la iniţiativa d-lui k. monostori Papp Sándor jude r. şi prin conlucrarea mai multorŭ părticoşĭ de jidovŭ şi ungurŭ, încă acuma e anulŭ o şcólă ungurésca, care tinde de a ne suprima şcóla nóstră confesională, şi de a lăţi miasmele pseudo-culturei ungureşcĭ şi pe acéstă vale ascunsă.

Eu ţinŭ multŭ la aceea ca sĕ ne cunóscemŭ bine unulŭ pe altulŭ, spre a sci că în cine ne putemŭ încrede şi de care avemŭ de a ne feri, pentru aceea mĕ voiŭ încerca de a schiţa aci decursulŭ amintitei adunărĭ După ce jidovulŭ Roth, notarulŭ de aicĭ, ceti mai tóte posiţiunile, ajunse cătră capĕtŭ la unŭ punctŭ, unde elŭ propunea, ca pentru scóla de statŭ sĕ se prelimineze din venitulŭ satului 5%. Vĕḑêndŭ aci faimosulŭ Papp Sándor că unŭ curentŭ contrarŭ i se ivesce în poporŭ, care striga energicŭ, că nu are lipsă de scólă ungurésca, deórece îşĭ are scóla sa românéscă confesională destulŭ de bună, recurse la apucăturĭ şi viclenii; d-lui fiind calvinŭ de nascere, ne este cu atâtŭ mai periculosŭ cu câtŭ cunósce întru câtva limba şi moravurile poporului românescŭ; se mulcomì dară şi ḑise cu blândeţe: bine, bine, că décă nu vreţĭ sĕ daţĭ ceva pentru scóla »împĕrătéscă“, atuncĭ sĕ pună banii aceia în rubrica cheltuelelorŭ neprevĕḑute, şi apoi când s'ar pofti de acolo se vorŭ scóte, ca sĕ nu vie glóbă pe noi; ce auḑindŭ plugarii cu îndestulire »se alipéu de părerea Măriei Sale«.

Aci numai câtŭ a schimbatŭ d-lui numele, precum face poporulŭ cu aceia pe carĭ i stropeşce, le dă adecă o poreclă şi în locŭ de „Alesandru» le ḑice „lupŭ“. Astfelŭ se vindecă pe la noi şi epilepsia.

Nu potŭ se lasŭ aci neamintită purtarea consciinţiósă, dovedită şi cu ocasiunea acésta, de cătră bravulŭ medicŭ cercualŭ dl. Alecsandru Colceriu care pe lângă tóte asupririle şi persecuţiunile rĕmâne neclintitŭ în convingerea sa naţională, şi laudŭ zelulŭ înfocatŭ alŭ tînĕrului clericŭ George Petrovanŭ, care prin protestarea sa energiósă în contra nelegiuirilorŭ ce se aducŭ limbei şi rasei nóstre, îşĭ câştigă din ce în ce mai tare iubirea poporului. preste care are sĕ păstorésca.

Şi are lipsă poporulŭ acesta de o păstorire hotărîtă, căcĭ e aprópe de perire; starea lui este de totulŭ deplorabilă, jumătate din poporaţiunea de aicĭ nu sêmĕnă atâtea bucate, încâtŭ sĕ le pótă ajunge preste iarnă; primăvara deja se cumpĕră în mare parte mălaiulŭ de sĕmênţă şi de mâncare, se cumpĕră pe banĭ orĭ se plătesce cu munca. Omenii aceştia au prunci, carĭ cerŭ de mân care, şi în casă nu au unŭ grăunte de mălaiu; carĭ se plângŭ că le este frigŭ, până când hainele şi aşternuturile lorŭ suntŭ date la dobă pentru imposite; cadŭ bolnavĭ la patŭ şi nimenĭ nu-i întrébă că ce-i dóre, nimenĭ nu le întinde o îmbucătură. Ómenii aceştia îşĭ dau pe vinarsŭ întrégă sudórea de pe o sĕptĕmână, se ploconescŭ frumosŭ când vine solgăbirĕulŭ; cască şi sĕ rógă lui Dumneḑeu întrégă Dumineca, dar nime nu-i ascultă, nime nu-i deşteptă, nimenĭ nu are milă de ei. Preoţii se pierdŭ prin învălmăşala intereselorŭ egoiste, pentru marele interesŭ naţionalŭ le lipsesce sensulŭ; cei dela Consistorŭ se îndópă bine astăḑĭ, ca sĕ móră graşĭ mâne. Poporulŭ flămânḑesce şi gândesce că aşa e legea

Ar fi bine décă celŭ puţinŭ domnii dela »Reuniunea de maghiarisare« ar lucra acuma mai înţelepţesce şi arŭ tocmì aşa, ca din miile acele ce sĕ adună pe ḑi ce merge, sĕ soséscă câteva şi pe la cei ce ducŭ lipsă; cu celŭ sătulŭ este mai lesne a sta de vorbă, apoi scimŭ că omulŭ hămişitŭ şi ruptŭ de fóme nu-i de trébă de nimicŭ, nicĭ măcarŭ de — Ungurĭ.

—0—

Lugoşŭ, la 22 Augustŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In numĕrulŭ 175 a. c. alŭ preţuitului D-Vóstră ḑiarŭ daţĭ locŭ între »Scirile ḑilei« la o plângere din Lugoşŭ privitóre la trupa teatrală română de sub direcţia d-lui Petculescu, anume că publiculŭ nu-lŭ încurăgiază de locŭ — ba mai multŭ de câtŭ atâtŭ, în unele sărĭ nu încaséză nicĭ atâta ca sĕ-şi acopere spesele, şi faceţĭ întrebarea, că: *ce sĕ fie causa? nepăsarea Românilorŭ séu defectele trupei?*

La acéstă întrebare daţi-mĭ voiă d-le Redactorŭ a Vĕ da cele mai adevĕrate desluşirĭ şi a Vĕ esplica totulŭ în modŭ împarţialŭ, fiindcă nu facŭ parte nicĭ din trupa d-sale, nicĭ din Românii locuitorĭ în Lugoşŭ — sunt unŭ simplu călĕtorŭ, care petrecêndŭ mai multŭ timpŭ aici am avutŭ distinsa fericire séu nenorocire, singurŭ nu sciu cum sĕ o mai numescŭ, de a participá la douĕ representăţii şi cele din urmă ale d-lui Petculescu; — pre lângă acésta m'am informatŭ îndeajunsŭ şi de succesulŭ pieselorŭ representate mai înainte, câtŭ şi despre sprijinulŭ ce i l'a datŭ publiculŭ.

D-Vóstră singurĭ şi împreună cu noi D-le Redactorŭ sciţĭ posiţia nóstră critică (a Românilorŭ de dincóce) în privinţa materială, mai alesŭ în acestŭ timpŭ; — acésta ar trebui sĕ-o scie şi D-lŭ directorŭ Petculescu deşi nu se ocupă cu cele economice şi are fericirea de a avea misiunea de artistŭ — şi apoi noi Românii, dacă nu stămŭ bine cu economia, nu stămŭ bine cu nimicŭ.

Lugoşenĭ ómenĭ cu autoritate mi-au spusŭ, că la începutŭ când avea şi o trupă mai bună, i-au datŭ totŭ concursulŭ — ba încă la repecsentatía ce s'a datŭ în beneficiulŭ D-nei Vernescu, însuşĭ D-lŭ Petculescu a fostŭ pusŭ în uimire de numĕrosulŭ publicŭ şi chiar şi-a esprimatŭ şi părerea de bucuriă la sfîrşitulŭ pieselorŭ.

Dacă D-lŭ Petculescu nu şedea aşa multŭ aicĭ, timpŭ de douĕ lunĭ, de sigurŭ că nu păţia ceea ce a păţitŭ — de a nu i se cerceta representările D-sale.

Dar D-sa s'a înşelatŭ în ideiă — că vĕḑêndŭ succesulŭ la începutŭ a gânditŭ că aicĭ e bine de a sta mai multŭ timpŭ; — apoi orĭ şi cine scie că şederea prea multŭ în unŭ locŭ a unei trupe obosesce publiculŭ pe de o parte, pe de altta şi visitatorii mergêndŭ o lună, douĕ, li se golesce punga, şi în specialŭ la noi Românii de diocóce, carĭ avemŭ o pungă mică de totŭ.

Acum sĕ vedemŭ dacă D-lŭ Petculescu séu trupa D-sale a corĕspunsŭ cerinţelorŭ celŭ puţinŭ după cum potŭ pretinde Lugoşenii; căcĭ nicĭ ei nu trebue sĕ aibă marĭ pretenţiunĭ au fără puţine escepţii. — Trupa D-lui Petculescu nu e anicĭ chiar, dar nicĭ haşĭ, cum ḑice Bănăţénulŭ. Incâtŭ privesce D-lŭ Petculescu, care póte, nu sciu, sigurŭ desi nu are studii speciale pentru acésta, totuşĭ se vede în dênsulŭ talentulŭ de actorŭ, orĭ ce rolŭ a jucatŭ totdéuna i-a succesŭ. în acéstă privinţă îi datorescŭ totŭ respectulŭ, fără de a-i face prin acésta vre-unŭ complimentŭ, în fine dênsulŭ jócă destulŭ de bine. Nicĭ ceilalţĭ nu merită a fi despreţuiţĭ — jócă binişorŭ. — Dar cum amŭ mai ḑisŭ causa nereuşitei »e şederea D-sale prea multŭ aicĭ« Daţi-mĭ voiă D-le Redactorŭ, póte vĕ voiu fi obositŭ până aicĭ, a vĕ schiţa pe scurtŭ ultima séră de adio a D-lui Petculescu în 20 a. l. c.

când se representá »Mórtea lui Mustafa-paşa la Rusciuc,« piesa deşi fù tragică, totuşĭ gândeai că te aflĭ la o comediă; publiculŭ în locŭ de a fi seriosŭ, isbucnea în risete; piesa acésta fù representată rĕu. Trecù şi acésta, dér ceva şi mai importantŭ fù »rostirea« Dlui Petculescu după sfîrşitulŭ piesei — ca de adio — acésta în adevĕrŭ puse vêrfŭ; începù a blama, a tacsa cu cuvinte necuviinciósе pe advocaţĭ, pe preoţĭ etc. Dlŭ Petculescŭ înainte de tóte trebuia sĕ mulţămésca publicului de faţă şi în urmă sĕ facă alusiê la cei ce nu i-au datŭ concursulŭ şi acésta sĕ o facă în unŭ modŭ fórte finŭ, căcĭ mai multŭ impunea.

Lasŭ opiniei publice ca din cele de mai susŭ sĕ judece şi sĕ vadă causa.

Călătorulŭ.

Raportulŭ

comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, despre activitatea sa în decursulŭ anului 1884.

Onorată adunare generală!

In conformitate cu disposiţiunea statutelorŭ din §. 32 lit. g. şi a conclusului adunărei generale din anulŭ 1882 dela Deşiu, p. prot. 33, comitetulŭ, instituitŭ în adunarea generală din anulŭ 1884 din Braşovŭ, îşĭ ia voia a presenta onoratei adunărĭ generale următorulŭ raportŭ despre activitatea sa în timpulŭ dela 1-a Ianuarie până la 21 Decemvre n. 1884.

I.

In decursulŭ anului 1884 s'au ţinutŭ 20 şedinţe, în carĭ sub conducerea vice-preşedintelui Iacobŭ Bologa,

s'au făcutŭ disposiţiunile pentru punerea în lucrare a concluselorŭ respective ale adunărilorŭ generale din anii 1883 şi 1884 şi s'au resolvitŭ curenţiile întrate.

Sumele votate în bugetŭ de adunarea generală, pentru anulŭ 1884, după cum onorata adunare se va convinge din raţiociniului presentatŭ, s'au folositŭ conformŭ indigitărilorŭ primite, atâtŭ pentru scopurile de administsaţiă, câtŭ şi pentru stipendiile şi ajutórele provědute de adunarea generală.

Stipendiile conferite în anulŭ precedentŭ s'au lăsatŭ în folosirea respectivilorŭ stipendiştĭ şi ajutoraţĭ, carĭ n'au terminatŭ încă cursulŭ învěţăturei, dar au doveditŭ progresŭ îndestulitorŭ şi purtare morală corěspundětóre; ér pentru stipendiile devenite vacante în anulŭ 1884 şi pentru ajutórele date în favorulŭ învěţăceilorŭ de meserii din partea societăţii »Transilvania,« s'a escrisŭ concursŭ, şi ele au fostŭ conferite tinerilorŭ însemnaţĭ în conspectulŭ alăturatŭ ·/. la acestŭ raportŭ. Din sumele puse la disposiţiă pentru ajutorarea scólelorŭ poporale, s'a datŭ din bugetulŭ anului 1884 ajutóre de câte 100 fl. scólelorŭ confesionale gr. cath. din Şimleu, Şomcuta, Beclénŭ, Lăpuşulŭ ung., şi scólei gr. or. din Câmpenĭ.

Din stipendiile amintite amintite însě unulŭ de câte 100 fl., din cele 2 menite pentru inveţăcei în o meseriă mai perfecţionată în lemnăritŭ, cu clasula de preferenţă a concurenţilorŭ din munţii apusenĭ, şi cele 2 de câte 60 fl., menite pentru ascultătorĭ de agricultură dela scóla de specialitate din Cluşiu-Mănăsturŭ, deşi s'a publicatŭ în două rěndurĭ concursŭ şi, cu privire la celŭ dintêiu, s'a atrasŭ chiar de a dreptulŭ atenţiunea comitetului din despărţěmêntulŭ Abrudului, nu s'au pututŭ conferi din causă, că nicĭ unulŭ din concurenţĭ n'a avutŭ cualificaţiunea cerută şi astfelŭ sumele acelorŭ stipendii s'au adusŭ la fondŭ.

O parte însemnată a şedinţelorŭ a fostŭ consacrată esecutărei conclusului adunărilorŭ generale din Braşovŭ şi Orěştiă cu privire la zidirea scólei de fete. In adunarea generală din Orěştiă se presentase unŭ planŭ de zidire şi preliminarulŭ de spese. Aprobândŭ adunarea planulŭ, comitetulŭ a făcutŭ îndată disposiţiile pentru dare în întreprindere prin concursŭ a esecutărei zidirei după acelŭ planŭ. Cu acéstă ocasiune studiindu-se planulŭ de mai mulţĭ bărbaţĭ de specialitate, s'a constatatŭ, că esecutarea lui pe de-o parte ar recere mai multe spese, decâtŭ suntŭ arětate în preliminarŭ, că ar cuprinde prea multŭ spaţiu de ziditŭ în comparaţiă cu spaţiulŭ folositŭ, că ar recere prea multe spese de întreţinere şi că pe de alta n'ar satisface pe deplinŭ tuturorŭ cerinţelor din punct de vedere pedagocic igienic şi estetic. Astfelŭ comitetulŭ a credutŭ că lucra în interesulŭ causei, dacă va sista primirea ofertelorŭ, totodată pentru a nu aduce în stagnaţiune afacerea zidirei, a consultatŭ mai mulţĭ bărbaţĭ de specialitate şi în conţelegere cu ei, a stabilitŭ condiţiunĭ nouě, aměnunţite asupra numěrului, mărimei, distribuirei încăperilorŭ, asupra luminatului, încălditului, igienei, modului de construcţiă, a presentărei planurilorŭ şi ofertelorŭ, precum şi asupra supraveghierei la esecutarea zidirei şi, pe basa acestor'a, a escrisŭ concursŭ pentru presentarea de planurĭ de zidire şi de oferte pentru esecutarea planurilorŭ.

In urma acestui concursŭ s'au presentatŭ la comitetŭ 9 planurĭ şi oferte, cari au fostŭ espuse în cancelaria asociaţiunei spre privire şi studiare din partea publicului. Din sînulŭ comitetului o comisiune a fostŭ delegată a culege opiniunile celorŭ competenţĭ despre planurĭ, pentru a presenta la timpulŭ sěu o părere motivată asupra planului, ce ar fi de adoptatŭ. Pentru o şi mai mare asigurare în acéstă privinţă, s'a adausŭ mai târdiu comisiei şi unŭ juriu de bărbaţĭ străinĭ, ómenĭ de specialitate, carĭ studiândŭ planurile în privinţa valórei lorŭ şi a conformităţii cu condiţiunile stabilite de comitetŭ, sě presente o părere binemotivată asupra lorŭ. Rădimatŭ pe părerea juriului, comitetulŭ n'a pututŭ accepta pre nicĭ unulŭ din planurile presentate la concursŭ, de órece nicĭ unulŭ nu întrunise tóte condiţiunile concursului şi astfelŭ cu finea anului 1884 cestiunea esecutărei didirei nu ajunsese la o deslegare mulţămitóre.

Décă însě ne este permisŭ a anticipa unele date despre desvoltarea ulterióră a lucrului cu începerea anului 1885, şi carĭ prin urmare ar avea sě se cuprindă numai în raportulŭ, ce ar fi sě se presente adunărei generale din anulŭ 1886, vomŭ aduce la cunoscinţa onoratei adunărĭ că, în urma unorŭ nouě pertractărĭ cu unii din oferenţii şi proiectanţii planurilorŭ anterióre pentru modificarea planurilorŭ conformŭ dorinţei comitetului, s'a acceptatŭ unŭ planŭ alŭ architectului F. Maetz din Cluşiu şi acesta s'a şi însărcinatŭ cu esecutarea edificiului pentru suma de 59,700 fl. v. a. Planulŭ se alătură ·//. la acestŭ raportŭ pentru mai deaprópe informare a onoratei adunărĭ. Lucrările de esecutare s'au începutŭ în primăvara acésta şi, pe timpulŭ când suntemŭ adunaţĭ în adunara generală presentă, cu viă satisfacere putemŭ constata, ca edificiulŭ scólei, care cu dreptŭ cuvêntŭ se póte privì ca unŭ decorŭ alŭ asociaţiunei nóstre, este pusŭ sub coperişŭ. Astfelŭ în anulŭ viitorŭ sperămŭ a puté raporta, că a sositŭ diua multŭ dorită de tótă suflarea românéscă din părţile nóstre, de a vedé începută instrucţiunea în scóla superióră de fetiţe a asociaţiunei.

Aděvěratŭ este, ca pregătirea planurilorŭ, a espertiselorŭ şi a tuturorŭ lucrărilorŭ pregătitóre au reclamatŭ unele cheltuielĭ neprevědute în bugetulŭ anului 1884, dar sumele în comparaţiă cu lucrulŭ de esecutatŭ, nefiindŭ prea considerabile, nu s'au pusŭ în sarcina bugetului, ci în alŭ şcólei, şi la timpulŭ sěu sperămŭ a le vedea acoperite pe calea, pe care ni-o au indicatŭ onoratele adunărĭ generale pentru întregirea sumei reclamate pentru didire.

In legătură cu aceste ne luămŭ voiă a vě face cunoscutŭ, ca proiectulŭ de statutŭ de organisare alŭ şcólei dimpreună cu planulŭ de învăţěmêntŭ, supusŭ unei nouě revisiunĭ din partea comisiei ad hoc şi a comitetului, deşi nu s'a pututŭ publica, conformŭ conclusului adunărei generale din Orěştiă încă în anulŭ 1884, se póte considera ca lucrare ce aparţine acestui anŭ şi astfelŭ deşi tipăritŭ în fóia asociaţiunei numai în anulu acesta ilŭ presentămŭ onoratei adunărĭ ·///. spre luare la cunoscinţă.

Conclusulŭ adunărei generale din Deşiu cu privire la lăsămêntulŭ rěposatului Avramŭ Iancu, de asemenea afacerea eu lăsămêntulŭ rěposatului Iónŭ Titie din Deşiu nu s'au pututŭ esecuta, respective termina, din causă că nu s'au primitŭ, pe lângă repeţite solicitărĭ, raporturile finale ale advocaţilorŭ plenipotenţiaţĭ. S'a dispusŭ însě, şi până la sosirea raportului cerutŭ, esarendarea moşiei, ce aparţine lăsămêntului lui Avamŭ Iancu, pentru suma anuală de 100 fl. v. a., care s'a trimisŭ comitetului şi se administréză în folosulŭ fundaţiei făcute de testatorŭ.

II.

Cu privire la administraţiunea averei asociaţiunei observămŭ ca, cu începutulŭ anului 1884, s'au întrodusŭ unele schimbărĭ în purtarea contabilităţii, astfelŭ ca sě se facă cu putinţă o mai bună evidenţă şi controla, pe de altă parte stabilindu-se, în conformitate cu conclusulŭ adunărei generale trecute, regulamentulŭ pentru incassarea taxelorŭ de membri şi făcêndu-se şi tipăriturile necesare, s'a începutŭ în decursulŭ anului punerea în lucrare a disposiţiilorŭ acestui regulamentŭ. Din insuficienţa personalului de manipulare înse lucrarea nu s'a pututŭ termina aşa, ca încă în anulŭ 1884 sě se expedeze registrele la direcţiunile despărţěmintelorŭ şi la membri şi sě se pótă face incassarile, ci acésta abia s'a pututŭ face cu începutulŭ anului 1885. Fiind dér lucrulŭ încă în curgere, asupra resultatului vomŭ putea raportá numai la adunarea generală viitóre.

Scontrările făcute cassei în decursulŭ anului au aflatŭ tóte în bună ordine şi din raţiociniile ce se presentá pentru timpulŭ dela 1-a Ianuarie până la 31 Decemvrie 1884, onorata adunare va binevoi a se informa mai pe deplinŭ despre modulŭ de administrare şi manipulare a averei assocíaţiunei.

Conformŭ raţiociniului acestuia averea întrégă a asociaţiunei cu finea anului 1884 a fostŭ de 95,915 fl. 23 cr., a fundaţiunilorŭ şi depositelorŭ administrate de comitetulŭ asociaţiunei de 13,659 fl. 66 cr. în totalŭ dér 109,574 fl. 89 cr.

Sumele proiectate la venite şi anumitŭ: la tacsele de membri (pos. 2) cu 1.970 fl., la interesele după efecte publice (pos. 3) cu 3 254 fl. 86 cr., şi la prenumeraţiunĭ (pos. 7) cu 10 fl. au fostŭ mai marĭ la pos. 2 cu 412 fl. 33 cr., la pos. 3 cu 163 fl. 92 cr., la pos. 7 cu 2 fl., aşa dér în totalŭ mai multe întrate cu 578 fl. 25 cr.

Pe de altă parte venitele proiectate la pos. 4. interese după capitale elocate cu 133 fl. 75 cr., la pos. 5. chirii cu 2,156 fl.; şi la pos. 6. tacsa de administrare dela fondurĭ cu 286 fl. 50 cr., au fostŭ mai mtcĭ la pos. 4. cu 62 fl. 85 cr., la pos. 5. cu 69 fl.; şi la pos. 6. cu 200 fl. 46 cr., au intratŭ dar preste totŭ mai puţinŭ cu 342 fl. 31 cr., din causă că, investindu-se o parte din avere în efecte, au scădutŭ capitalele elocate, ér pe de altă parte contopindu-se fondulŭ academiei cu celŭ alŭ asociaţiunei, a scădutŭ tacsa de administraţiă şi, prin neputinţa de a folosì mai departe unele încăperĭ de închiriatŭ din casă, au scădutŭ suma chiriilorŭ.

Ér în rubrica speselorŭ şi anumitŭ dela posiţiunile; 1. remuneraţia casarului primarŭ, 3. a casarului, 4. a bibliotecarului, 9. tipărirea fóiei associaţiunei, 11. stipendiu pentru studenţĭ la scólele comerciale, 13. stipendii pentru agronomĭ. 14. stipendii pentru pedagogĭ, 18. stipendii pentru arte frumóse, 20. ajutóre pentru scóle poporale, şi 21. stipendii pentru o meseriă mai perfecţionată în lemnăritŭ s'a spesatŭ mai puţinŭ cu 1315 fl. 01 cr. pe când la posiţiunile 22. spese estraordinare, 24. reparaturĭ la casă, 25. contribuţiă de statŭ, s'a spesatŭ mai multŭ cu 735 fl. 48 cr., din causă că pentru tipărirea disertaţiunei d-lui B. Bainlescu »Despre necesitatea protecţionării meseriilorŭ la Românĭ,« decìsă prin adunarea generală din Braşovŭ, nu s'a pusŭ în bugetulŭ anului 1884 nicĭ o sumă şi totŭ asemenea n'au fostŭ provědute nicĭ reparaturele, nicĭ contribuţiuner de statŭ. Pentru acestŭ supererogatŭ de 735 fl. 48 ca. onorata adunare va binevoi a da comitetului îndemnisare.

(Va urmá.)

Programŭ

pentru adunarea cultivătorilorŭ albinăritului din comitatulŭ Braşovului, care adunare se va ţiné Vinerĭ, 16 (28) Aug 1885. Loculŭ adunării edificiulŭ scólei ev. lut. a st. Bartolomeiu (Braşovulŭ vechiu, uliţa lungă Nr. 256.)

1) Deschiderea esposiţiei la 9 óre înainte de prândŭ, inspectarea aceleia, demonstraţiunĭ, convorbire asupra celorŭ vědute.

2) Prelegere despre *„plantele nutritóie ale albinelorŭ“ şi răspândirea lorŭ.“*

3) Prândŭ comunŭ la »Gambrinus« (din susŭ de »Pomulŭ verde«.)

4) Adunarea unui conclusŭ relativŭ la întrebuinţarea subvenţiunei de 200 fl. spre scopurile culturei albinelorŭ.

5) Referatŭ despre *»reunirea albinelorŭ în timpulŭ tómnei.“*

6) Referatŭ despre *„iernarea (băgarea în iarnă)“* a albinelorŭ.

7) Prelegere despre *„ameţirea“* albinelorŭ.

8) Alte comunicărĭ si propunerĭ. Espunătorii suntŭ rugaţĭ a espeda obiectele lorŭ în edificiulŭ scolarŭ până la 8 óre diminéţa în diua adunării.

Braşovŭ, 8 (20) Augustŭ 1885.

Biroulŭ Reuniunei economice a comitatului Braşovŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUDAPSTA, 24 Augustŭ. — Reuniunea de căi ferate germană se strînse adĭ în sala de şedinţe a camerei deputaţilorŭ în adunare generală. Pentru discutarea ordinei de di vorŭ fi de lipsă câteva dile. Adĭ se alege biroulŭ.

CAIRO, 24 Augustŭ. — In Berber (Sudanŭ) au fostŭ ciocnirĭ sângeróse. Poporulŭ, care sufere de lipsa mijlócelorŭ de traiu, a pusŭ mâna pe cassele publice.

LONDRA, 24 Augustŭ. — Cabinetulŭ rusŭ a propusŭ sě rěmână pasulŭ Zulficarŭ Afganistanului, locurile de păşiune însě Rusiei.

MADRID, 24 Augustŭ. — La meetingulŭ ţinutŭ pentru a protesta împotriva ocupărei germane a insulei carolinice Yaps, au luatŭ parte 150,000 persóne. Aceste demonstrândŭ trecură pela palatele unorŭ ministri cu strigărĭ patriotice. Palatulŭ ambasadei germane a rěmasŭ neconturbatŭ.

DIVERSE.

Templulŭ lui Esculap. — In urma săpăturilorŭ făcute de archeologulŭ Camadias, astădĭ se posede documente autentice şi oficiale în privinţa celui mai renumitŭ şi mai visitatŭ din Esculap. Acestŭ templu, în epoca Antoninilorŭ, era visitatŭ de fórte multe persóne, pe cari bólele séu curiositatea îi atrăgea aci din tóte părţile lumii. Diditŭ într'unulŭ din locurile cele mai frumóse ale Greciei, în fundulŭ unei văi a Peloponesului, sanctuarulŭ lui Esculap era încongiuratŭ d'o pădure sacră, unde se aflau stabilimentele terapeutice, piscine, o fântână, capele dedicate Dianei, Temisei, Venerei, şi locuinţe pentru bolnavii care veneau sě implore deului sănětate. Afară din pădure o casă în specialŭ destinată pentru murindĭ şi femeile carĭ născeau, căcĭ în incinta sântă, nu era permisŭ nicĭ d'a trăi nicĭ d'a muri. Grămada ruinelorŭ cari se află încă dovedesce însemnătatea şi întinderea tuturorŭ construcţiunilorŭ. S'au descoperitŭ colóne conservate într'o rotondă de marmură albă, numită »tholes,« şi pe care erau înscrise numele, descrise bólele şi tămăduirile favoriţilorŭ lui Esculap. Printre curele de cari se vorbesce aci este şi următórea: Unŭ bietŭ omŭ înghiţise lipitorĭ. Pe când dormea credù că vede pe deu deschidêndu-i peptulŭ c'unŭ cuţitŭ, scoţêndu-i afară lipitorile şi dându-le lui. Bolnavulŭ desteptându-se din somnŭ, tămăduitŭ, ţinea în mână lipitorile. Inscripţiunea ne spune că bóla acésta era pricinuită de sócra bolnavului care pusese aceste lipitorĭ într'o amestecătură de vinŭ şi miere, pe care o běuse ginerile ei.

* * *

O pungăşiă originală în Paris. — Unŭ grădinarŭ dela ţéră, mergêndŭ cu omnibusulŭ prin Paris, făcù cunoscinţă cu unŭ domnŭ elegantŭ. Se împretiniră grozavŭ şi hotărîră sě petreacă diua împreună. Sosindŭ la staţia omnibusului, domnu celŭ elegantŭ întêlnesce pe unŭ cunoscutŭ, care'i oferă sě cumpere unŭ ceasornicŭ de aurŭ. Domnu celŭ elegantŭ se tocmesce, dér dă pré puţinŭ, ei nu se învoiescŭ şi celŭ cu ceasornicu plecà. „Aşŭ fi luatŭ bucurosŭ ceasornicŭ — dise domnulŭ celŭ elegantŭ cătră nou sěu prietenŭ — dér mi s'a părutŭ prea scumpŭ! Dute după elŭ şi vedĭ dacă'lŭ poţĭ cumpěra. Dacă îlŭ vei lua cu 60 francĭ, eu îţĭ dau 70.“ Grădinarulŭ îi face pe poftă, aleargă după acelŭ cunoscutŭ şi cumperă ceasorniculŭ pentru 60 francĭ. Dér când se întórce nu mai găsesce pe domnu celŭ elegantŭ şi grădinaru întrebândŭ câtŭ valoréză ceasorniculŭ, aflà că nu face decâtŭ 4 francĭ şi 50 centime.

* * *

Intr'unŭ cosciugŭ. — Se scrie din Emmitsburgŭ (Maryland), cu data dela 25 Iuliu, că o persónă mergêndŭ sě vadă pe unŭ locuitorŭ din acelŭ oraşŭ, anume David Gamble, l'a găsitŭ mortŭ într'unŭ cosciugŭ de care de ordinarŭ se servia ca de patŭ. Gamble, care era în etate de 99 de anĭ, era fórte avutŭ şi filantropicŭ, dér originalŭ. Dela mórtea soţiei sale, aprópe 40 de anĭ, luase obiceiulŭ d'a se culca în fie-care séră într'unŭ cosciugŭ. D-na Gamble murise în séra chiarŭ a dilei în care se căsătorise, şi soţulŭ ei contractase acestŭ obiceiu ciudatŭ pentru a nu uita acestŭ tristŭ evenimentŭ. In deşertŭ amicii lui se sforţară a-lŭ face sě schimbe acestŭ obiceiu; până la mórtea sa nu voì sě aibă altŭ patŭ, chiarŭ în timpulŭ unei lungĭ bóle care îlŭ făcù sě nu ésă şése anĭ din casă.

BIBLIOGRAFIĂ.

Peste câte-va dile va eşi la Iaşĭ de sub presă: *„Istoria Limbei şi Literaturei române“* de Aronŭ-Densuşianu. Preţulŭ 1 fl. 50 cr.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.85
Rentă de hârtiă 5%	92.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.—
Renta de hărtiă austriacă	82.85
Renta de arg. austr.	83.50
Renta de aurŭ austr.	109 —
Losurile din 1860	139 25
Acțiunile băncei austro-ungare	870.
Act. băncei de creditŭ ung.	289.50
Act. băncei de creditŭ austr.	286.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.90
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	124.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Augustŭ st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93½
» convert. (6%)	88	89
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100½	101½
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	98½	99½
» » » (6%)	91	92
» » » (5%)	82¾	83¼
Banca națională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Națională		
Aurŭ	10¾	11¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 24 Augustŭ st. n 1885.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.84	Vênd.	8.87
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.23
Imperialĭ	»	10.12	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Tarifa anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru insertiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Anunțămŭ acelorŭ onorați cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
Clușiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.08
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
Clușiu (	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.2[illegible]	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11 28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6 32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7 32	11.3[illegible]
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	[illegible]	1.45	[illegible]
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.95
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10 43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.[illegible]4

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 3[illegible]	11.50	2.23
Streiu	7 0[illegible]	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.16	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.48	4.04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5.28
Banița	7.27	10 14	6.0[illegible]
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.